

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG

Főszerkesztő 182 sz.

NYELVIZETÉSI ÁR

egész évre 4 frt
fél évre 2 frt
hátré 1 frt

Egyes szám ára 10 kr.

KIADÓHIVATAL:

Püsten 182. sz.

HIRDETÉSEK ÁRJA:

Három hónapra postán 5 kr
Kis hirdetésben egy sor 3 kr.

A hirdető fél névvel ellátott
hirdetésnek költsége 80 kr.
bélyeggyal fizetendő.

HALASI UJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP.

Elofizetési felhivás.

Figyelmeteljük lapunk azon tisztelt olvasóit, kiknek előfizetése márczius hó végével lejárt, hogy előfizetéseiket mentül előbb megújítani sziveskedjenek.

Az előfizetési ár változatlan:

egész évre 4 frt.
fél évre 2 frt.
negyed évre 1 frt.

Tisztelettel
a kiadóhivatal.

A házi nevelés és az iskola.

Városunkban van összesen az 1881-iki polgármesteri jelentés kimutatás szerint 2054 tanköteles gyermek, (kik közül azonban csak 1150 jár iskolába): van továbbá összesen 6 tanintézet, a melyekben mintegy 35 egyén foglalkozik tanítással. A tanításra és nevelésre vonatkozó egyes kérdések épén úgy érdekelhetik a szülőket, mint azokat, a kik tanítással foglalkoznak s így azt hisszük, hogy tén nem lesz helyön kívül e lapban néha ilyen kérdéseket is megbeszélni. Többször fölmerül a panasz, hogy a helybeli iskolákban a növendékek fegyelmi állapota nem egészen felel meg a kívánalmaknak.

A neveléstudománynak az újabb időben történt nagy előhaladása szükségtelem és fölöslegessé tette a fegyelmezésnek azon fraszticus módjait, melyek régebben divatoztak. Ma már sokkal szelidebb, emberiebb s mindamellott hathatósabb eszközök állnak a szülő, nevelő rendelkezésére, a melyek azonban csak akkor bizonyultak érvényeseknek, ha állandóan, következetesen és tervszerűleg alkalmaztatnak. Egy elhibázott lépés, mely a nevelés menetébe nem vág bele, tönkre tehet minden addigi fáradozást, úgy, hogy vagy elől kell kezdeni ismét az egészet, vagy pedig sokszor egyáltalán nem lehet jóvá tenni az elkövetett hibát. Ha valaki a modern, humanus nevelési elvek szerint akar eljárni, annak alaposan ismernie kell a gyermek testi és lelki szervezetét, egyáltalán az emberi természetet annak erőnyeivel és gyöngé oldalával. Épen azért valódi tudományyá lett a nevelés, a melynek elmélete is jökora haladás és az elméleten kívül még tapasztalat és gyakorlat is kell hozzá.

A kik a tanítással és neveléssel hivatászerűen foglalkoznak, ológ alkalmuk van mindakétfőt elsajjittítani, az elméletet azon intézetekben, a hol hivatásukra kiképezettek, a gyakorlatot részint ugyanott, részint működésük közben.

Csak hogy az ifjúság nevelésére az iskola sokkal kisebb mértékben foly be, mint a szülői ház: a tanító vagy tanár kevesebbet foglalkozik egy-egy gyermekkel, mint a szülő. A szülők közt pedig vanjuk meg, igen kevesen vannak olyanok, a kik, nem mondjuk, hogy a nevelés tudományával bajlódának, s inkább ez sem lenne tölük valami emberfeletti áldozat. — de olyanok is, a kik a nevelésnek módzatait vagy annak tervszerű intézése fölül gondolkoznak. A legtöbb háznál a gyermekek fölnevelkedik a véletlen esélyei szerint, néhol egészen szabadjára van hagyva, más helyt szigorú fegyelem alatt tartják s a büntetések kiosztásában tapintatlanságot következélességet tanúsítanak; van olyan hely is elég, a hol voltaképen a gyermek az ur a háznál, s minden kívánata beteljesítetik.

A tanító vagy tanár által megkezdett tervszerű behatásról, jellemelakításról, melynek a szülői házában folytatni kellene, természetesen szó sincs ilyen körülmények közt s az iskolának fáradozása lassanként egészen kárba megy. Akárhány olyan gyerek van, a ki az iskolában szelid jörával, jó hajlamokat mutató flu, otthon pedig a legvisszottabb és rakonezatlanabb kölvök, a kívül szülői nem bírnak; ez természetesen olyanná lesz előbb utóbb az iskolában is, de látszik, hogy egészen más

TÁRCZA.

A közép helyzete nálunk és Angliában.

Felméri Lajos kolozsvári, egyetemi tanár a kórmány megbízásából hosszabb időt töltött Angliában az ottani viszonyok, főleg a közoktatásügy tanulmányozásá végett. Hazatérvén, ottani tapasztalatairól könyvet írt, melyben, ottani érdekesen s a közvetlen szemlelet alapjánával ismerteti az ottani viszonyokat. Főtö Mihály h. m. -vásárhelyi igazgató tanár felolvasása nyomán, melyet az ottani lap közöl, érdekesnek tartjuk könyvből megismertetni azt a részt, mely az angol közép életmódjával foglalkozik s összehasonlítja azt a magyarországi viszonyokkal.

Aristokratikus államban, a minő angolország, a pörnép rendszeren művelősebb mint máshol. A felsőbb osztályok oly magasan emelkednek ki fölötté, mint az erdő száz éves tölgyei, és ő a tövükben elő egyszerű moszat, a társadalom őslődije marad. Amerikában mindenki egyformán érzi és tudja, hogy az állam a nép; Angliában az államat első ronden a felsőbb nemesség, másod ronden a középosztály alkotja s csak ugy:hosszu szünet után, nagy mennyire következik az alsóbb osztály.

Angolországban o század kezdetétől az u. n. munkás osztály az államépület pinczéhalysága volt, melybe világszerte nem becsatották a igen sokak feloldása szerint becsatni nem is kellett. A hárd körvényt adták ho II. Richárdnak, hogy a jobbnak ne

legyen szabad gyermekét iskolába küldeni. II. Richárd korától le egés az III-ik Györgyig (1820-ig) az angol felfogás nem tudta elképzelni a novel munkás osztályt. Am a tudatlansággal együtt jár a babonák és előítéletek nagy bősége. A műveletlen lélek a babona és előítéletek telvény földe. E csodálatos és számalomra méltó telfogásnak meg is lett szomorú hatása, a társadalomnak oly osztályát hozta létre, mely testi, értelemi és erkölcsi vonásokban merőben elüt a társadalom több osztályaitól. E réteget a társadalomnak az angol a „szegény”, a „pör” névvel nevezi; azonban ezek közt is különbséget tesz s azt a rós-t, mely nem földhöz ragadott, „független pörnek”, a többit pedig „ineszes”-nek hívja.

Az angol munkás helyzete valóban mostoha, sokkal mostohább, mint a francia, olasz, vagy magyar munkásé. Igazán vére a magyar és angol munkás osztály két összeemehetőtlen mennyiség. Hazánkban minden iparos és ipaszi munkás, ha szorgalmas és takarékos, szerezhet kisebb-nagyobb birtokot, melyen barátságos házat építhet, családát alkottat, függetlenül élhet a gyermekeit nevelheteti azon szokásokban és ismeretekben, melyek őt a legkifálszobóbb tisztaságokra képezik s a legfelsőbb polcsra emelhetik. Ilyen a mi hazánk igazi független szegénye. Az angol munkás csak nem teheti, mert angol földön a földbirtokot a nagy birtokokosok tartották kezükre. Angolországban a föld aristokratikus hirtok, a földes urak tulajdonsa. Am angol mazel munkás a földes ur; a grári munkás a gyártalmadoms függetlé. A legde-

rekabb angol munkások közül százhól alig 8-10 oly szerencsés, a ki egy kis takaréktékere telhet azért, és lesz apró árukereskedő, vagy hirtővő, vagy a ki nagyobb szerencsére vagy kivándorol más messze, idegen világrészekbe. A többi 90-nak a szegények háza, a kórház, az alacsony, a koldusbot, az inség végsorsá.

Az angol munkásnak mindenek előtt a rideg, m nihatónan emberietlen éghajlattal kell megküzdenie. A típusokra, ruházatra, tiszelő és világitó anyagra sokat kell költenie, helyesebben sokat kell érte dolgoznia. Másfelől sok időt a munkás versenytársa, vagy erőfeszítéssel kell dolgoznia, hogy a sorból ki ne esék. Éa ha a két nehézséggel meggyirközött, ott van a mezei és gyári, meglehető gyakrai munkásszínlet, mely könnyen tönkre felület. Éa ha családja, mint redesen lenni szokott, három-négy; sőt több gyermeke van, az említtet nehézségek még nagyobbodnak. A baj nevell még az is, hogy a szegényebb osztályú nők a háziartáshoz rendszeren igen keveset, vagy éppen semmit sem értvén, felesleg, azaz feleslegességnek lenni nem bírnak. Éa az oka, hogy néhány év óta az elemi iskolákban sok helyen tanítják a főzést is a leányoknak.

Egy jó angol munkás hetenként megkeres 30-35 shillinget, de abból családját élelmezni, ruházni, házbort fizetni s mindenek fölül magának a kamény munká miatt nagy mennyiségű enni-és inni valót kell beszereznie; sőt betegsége esetén orvosi szerekre is kell költenie. Ehhez járul egy nevezetes súlyosító körülmény, az angol munkás iszaksága.

ember vált volna belőle, ha az iskolai nevelést a szülők otthon tovább folytatják.

Nem szólnak azokról az esetekről, amikor az iskola hatását a szülők szándékkal ellensúlyozzák gyermekeiknél, — a minők pedig szintén nem szoktak arra, mi kellemes viszonyaink közt. Ha a szülői háznál a gyermek a tanítót becsapni hallja, vagy annak rendeleteit kijátszani segítik neki, vajjon lehet-e azt képzelní, hogy annak a tanítónak szelíd intó szava, és humanus bánásmódja hatással legyen rá? A szülők annak teszik ki ezáltal magukat, hogy gyermekeik otthon nem neveltek, az iskolai nevelés sem fog rajtuk, a mikor aztán csak az isten véletlen kegyelmének köszönhető, ha végkép haszontalan embereknek nem nőnek fel.

S a mellett van még nálunk egy sajátos körülmény, mely az iskola és a szülői ház közötti ellentétet még neveli. Az t. i. hogy a szülők minden ilyen ellenkező és hátráltató működésök dacára megkövetelik, hogy gyermekeik az iskolában jól nevelteszenek s ott a lehető legnagyobb előmenetelt mutassák fel. Ha a gyermek rossz, erkölcsileg vagy tanulmányok tekintetében, azért egyedül és kizárólag az iskola tétetik felelőssé. — Hiszen igaz, hogy emberi természetünkben fekszik, hogy más szemében meglátjuk a szálkát, a magunkéban pedig a gerendát nem, — de a szülőknek mégis meg kellene gondolni, hogy a nevelés terében és teendőkben legelőbb is egyenlő mértékben kell osztózniok az iskolával, ha egyáltalában jó eredményt akarnak elérni.

A nevelés tudománya nem egészen ismeretlen a szülők legnagyobb része előtt. Azt az az egyet a legtöbb meggyőződéssel belőle magoknak, hogy az iskolában a gyerekekkel kinételestesen

Köztudomás szerint nem a legkevésbé a gép, annál erősebb figyelmet kíván, az éles figyelem a munkának annál inkább kimeríti testét, lelkét s annál nagyobb vágya kel a kárpótlásra, melyet rendszeren az ivásban talál meg. Az angol munkás eme hibája rendszerint a család nyomorát száll, mely elől ismét az ivásban keres menekedést. Ez alatt a gondatlan anya akárhányn esetben óhózó gyermekeit koldulni küldi a gyűrtől a bűnök szákmányával dobja.

Vegyünk egy két példát. Sheffield munkásköz nemelyik, a ki hetenként 60—80 shillinget megkeresethet, megelégszik feljnyivel vagy éppen annyival, a mennyi egy-másnak képezte, sűrű és mulatságra kelly, nőjének és gyermekeinek édes keveset dob oda. Sheffieldben általában minden munkás a hét egy napját vesztál tölti a szől az összes munkásköz 1/3-dal kevesebbi. Az angol királyi ság hópórára 1866—1878-ig 17% -dal növekedett a szentes italok fogyasztása ellenben 60% -kal emelkedett. Manchester Salford nevű elővárosban 123,000 lakos közt vasárnap este 6—12 óráig 126, hátsó egész nap 207, sőt hátsó 563 részegnek tartották le szől.

An angol földműves életé és orra nem sokban különbözik a gyári munkásközétől. Angliában és Walesben a paraszti házat jobban mondva kunyhót, végtelenül gyarlóbbak, mint a magyar földműves lakása.

(Vége következik.)

és a humanitás elvei szerint kell bálni s még a közép köréből is ugyancsak elárassák az iskolákat parasztszal, ha valamelyik népiszkola tanító ez elvek ellen vétett bál. — De ha a szölő-ház nem osztózik az iskolával a nevelés fűradalmiban, akkor a modern humanus nevelés elvei nem érnek semmit. Ezekből nem elég csak azt a részt alkalmazni, mely a szelíd és kiindóles bánásmódra vonatkozik, hanem alkalmazni kell azt is, mely fűradáságot, megdondóást sőt tanulmányozást igényel. Ha az előbbieket érvényesítse mellett ez utóbbiakat elmellőzzük, akkor a felnevelők nemzedékén végkép öröt vesz ifjú korában a fűtelenség és kicsapongás, érettség korában pedig a romlottság és korruptio, a minők szomorú példái már is felőle számmal láthatók az életben.

A budapest-zimonyi vasút története.

— Folytatás.

Az 1874-iki budapesti gyűlést megelőzőleg, akkor midőn az ugynevezett „nagy vasuti terv” nyilvánosságra jutott, Halassy a vasuti bizottság Gyűlésén elnöklése alatt tartván, elhatározta, hogy ha csakugyan a dunaparti irány látszának tulsulyra vergődni, egy 40—50 tagu küldöttség fog felmenni városunkból, hogy ennek ellenében a kormánytól kérelmessen. A küldöttségi tagok saját költségükön voltak felutazandók és pedig megállapodás szerint akkor, hogy az indulása bármikor készen legyenek.

Erre azonban egyelőre nem lett szükség. Ez időben ugyanis mind több jelenség szőlott a mellett, hogy a kormány voltaképen maga is a pest-omagyar vasúti irányt pártolja. Így egy tanácskozás alkalmával, mely 1874. júl. 6-án Budapesten a fővárosi kereskedelem emelője érdeklőben tartott, a kormány képviselője kijelenté, hogy a vonal minden valószínűség szerint a Kiskunváson és Bácsmezőn át fog vezetetni Zimonyig.

Lassankint régebben tekintett a megállapodás a vonal irányára nézve a mindinkább kiéjtés módózatainak kérdése nyomult előtérbe. Ez pedig fontos és nehéz kérdés volt, a mennyiben az 1873-iki pénzügyi felfordulás számos bankházat tönkrajtuttatott s általában a tőkepiacokat rendkívül ovattossá tette s minden új vállalat iránt bizalmatlansággal töltötte el.

Az osztrák államvasut, mely ez időtáiban a tegevár-orsovat vasut engedélyét is kicsikarta a kormánytól, nagy kedvet mutatott a pest-zimonyi vonal kiéjtésére is; de már az előbbi engedély is nagy felháborodást keltett még magában a Deák-pártban is, úgy hogy a kőr júl. 7-iki ülésen a miniszterelnök szükségesnek látta a párt es kormány közli viszonyt s a pártfogylem kérdéseit fejtegetni.

Mármost felelőgött az, hogy az osztrák államvasut midűnyert hozzá foghatott volna a vonal építésére s e miatt meg olyan sürflak is átudatónak válték ennek az építést, mint Horn. Kőr.

Hogy az osztrák államvasut az engedélyt nem kapta meg, annak hihetőleg az a körülmény volt az oka, hogy a vasutnak stratégiai okokból mindenesetre a Tiszadunaköz középvoasútnak kellett épülni, a hol pedig az osztrák tiszadunaköz épen nem volt inyére, mivel így azt meg lehetett volna versenyt az a budapest-zimonyi vonalnak. A magyar kormány ugyanis ezen időben annyira ki volt szolgáltatva a bűnei bankárospártnak, melyben többnyire voltak az osztrák államvasut intőzéi is, hogy ezek, ha orszon követelik, mindenesetre megkapják volna a pest-zimonyi vonal engedélyét.

Dr. Zichy Jánosban 1874-ben Kőr J. meórt Londonban több bankházak emelőret nyújtott be, melyben a kérdése vonatkozó államilag tartózkodó kiéjtést hozta javaslatba. Székely József, jelenleg pestmegyei levélbírók egy általa készített tervezetben azt ajánlotta, hogy az államnak a pest-zimonyi vasut kiéjtésénél-túlán a hazai pénzügyesetek részvételére és erejére kell támaszkodnia, már annál fogva is, úgymond, hogy meórt hitelintézet saját önbizalmunkkal birjuk felőlesztési a örökös a külföld győri mentő segítésége után ne kapkodjunk. Minthogy a zimonyi pálya a Szerbiával kötött szerződés szerint négy év alatt építendő ki, az állam lépjen egyezsére a főváros öt, legjobb hírelő pénzintézetével (pesti első hazai takarékpénztár, első magyar áll. biztosító-társaság, magyar földhitelintézet, első magyar áll. hitelbank és a kereskedelmi bank) — akként, hogy a kiépítésre szükséges 25 millió forint ezek adják össze négy év alatt, ök építessék a vonalat, a kormány szoros felügyelete alatt, s aztán a kormány 90 év alatt fizesse vissza kaptatótól egyútt az építésre fordított összeget.

H I R E K.

— Tíz volt Halassy márcs 28-án reggel 6 és 7 óra közt, Kőr n. j. márcs 14. tr. 1811. sz. alatti ház elégett. A ház 10 1/2 öl hosszú, 2 1/2 öl szélességű és ötlet volt, két szoba, konyha és kamrából állt. A tűz oka eddig ismeretlen. A szomszéd házak a tűz alkalmával nagy veszélyben forogtak, mivel három ház a Kaur Jánosótól alig van 2 ölynyire. Szerecsere akkor éjjel eső volt s így a további szerezésatlanságnak könnyen előjelt lehetett venni. A leégett ház nem volt biztosítva.

— Pestmegye állandó választmányának márcs 28-án tartott ülésében két nevezetesebb ügy került tárgyalás alá. Egyik az alakított új vár megye, s a másik az újól fenyegető megyei pótdadó emelés kérdése. Az ülésben mindenek előtt Csánadmegyének a Szeged székhelyű várbé vett új megye elleni s pártolási végelt börténestett kérvénye került tárgyalás alá. Az állandó választmány a kérvény egyzeri tudomásvételét fogja ajánlani a közgyűlésnek. Előnk ülésével fogadták azonban Kun-Félegyháza városnak a megye községéhez intőzt azon kérvényét, melyben a kormány által tervezetbe vett új megye olynemű kikérekítésére hívja fel a közgyűlés figyelmét, mely szerint Félegyháza Pestmegyéből az ősi, téli és tavaszi időben, részint a jártatlan rossz utak, részint a Tisza zajlása miatt megközelíthetlen s Sentes székhelyű bíró Csöngrád megyéhez csatolatlank. Köszmevőldés, forgalmi s községügyi indokokra támaszkodva kéri Félegyháza a megye községét, hason oda a kormánytól, hogy e törv. elejtéven, Félegyháza es Csöngrád, sem a Szeged székhelyű új megyéhez ne csatolatlank, hanem hagyassák meg Pestmegye községében továbbra is. Az állandó választmány a kérvényt a közgyűlés meórt pártfogására fogja ajánlani, az a hozzászólal, hogy kildemnek ki egy bizottság, mely új értelemben feliratot szerkeszessen a kormányhoz. Az ülésen előterjesztett tovább a belügyminiszter leirata, melyben a megye községéhez 1868. évi XV-ik, a megyék háztartásáról szóló törvények értelmében új szabályozást kildemelésére s a jártolók új beosztására hívja fel. Ilkely főjogoz erre nézve egy anyagot szon bizottság kiéjtését kőrre javaslat, mely munkálatait legkésőbb május hóra alkéztívén, az egy rendkívül közgyűlés előlenne terjesztendő. Bossányi László figyelmeltett arra, hogy másoldásban áll a megye, új szervezésé köztöbbé. A miniszter oly támogatást kíván, mi a megyei intézmények életképesse tegye. Pestmegye ennek mindig megfojelt s fel akar emelkedni oda, hogy ok ne lőhessen a pártára, de anyagi áldozat nélkül ezt elérhőnek nem tartja. E szabályrendelet készítésénél nem a főrendő ter-

val: ha nem a jelenlegi állapotot kívánják nyilvánvalóan tekinteni? Meggyőző adatokat akar a miniszter elterjesztés és óhajja, hogy a nemzetiség megújra elkészüljön. Dr. Szilák Lőrinc hívatkozik arra, hogy a megye költségvetésének fedezetét a törvény 8. §-a szerinti, nem csak a miniszter döntéseje képezi, hanem a különböző közigazgatási alapok jövedelmei is. Az adókat már is annyira süllyeszték, hogy egy újabb megyei pótdadó kivetését nem tartja célszerűnek. A miniszter újabban 17,000 forintot többet fog adni a megyének, mint előző adót; mi bizonyos szabály mozgást enged, de viszont számításban egyeseknek addigi fizetését lecsökkentik, míg másokét felemelik, miáltal a megye erkölcsi kényeszer előtt áll, s az addig megállapított fizetéseket lecsökkentéshez nem járulhat. A kiküldendő bizottságnak feladatává tenné az alapok jogi természetének megvizsgálását is a helynyugodni abba, hogy ezek közigazgatási célokra fordíthatóak; csak hogy új adó növekedésükre. A maga részéről felajánlja a Kis-Kún körhítelek Pestmegyéhez kért 24,000 forint adóiméltóságának jövedelmét is mint hogy új adóval terhelhetessenek a polgárok. Földváry Mihály alispán osztja az előtte szólók nézetelében, de az alapok jogi természetének megvizsgálását nem tartja indokoltnak, mert azok egyáltalán a megye közönsége tisztában van az azok közigazgatási célokra fordíthatók. Emezt alapok feletti a kormány csak felügyeleti jogot gyakorol. Meggyőződése az, hogy Pestmegyében pótdórra nem lesz szükség. Csatlakozik a beadott indítványhoz. Egyhanglisan elhatározták hogy a közgyűlésnek egy 25 tagú bizottságot, kiküldéséért az áll. vál. ajánlati, mely a szabályrendeletet kidolgozza.

— A kaszinói társas estély, mely márcz. 20-án tartott, igen kedélyes és szép sikerrel mulatás volt. A társas estélyek rendezésére kevesebb előkészülettel és költséggel járnak, mint a nagyobb szabású balok, mindamellett a mulatság semmi tekintetben sem áll hátrább, mint amazok. A táncokadályo társaság jelen nem jelent meg oly teljes számmal most, mint a múlt kaszinói balra, de a kik megjelentek önmondhatják, hogy az estét nem kevésbé jól töltötték, mint akkor. Ott voltak: Bernáth Károlyné, Bibó Györgyné, Bikády Lászlóné, bár. Bulcsu Károlyné, Ifj. Deák Péterné (Kálacsoró), Gaál Endréné, Gaál Lajosné, özv. Hamar Pálné, Halle Sándorné, Hodossy Pálné, (?) Hodossy Péterné, Keekné (Csorventárol), Kler Lászlóné, Nagy Sándorné, Novák Rudolfné, Papp Mihályné, Roussok Józsefné, Sasse Károlyné, Billing Edéné, Steiner Alonás Gondné, Szuchmáry Sándorné, Szekér Józsefné, Tóth Jánosné, Török Elekné. Ott voltak továbbá: Bernáth Mária, Bibó Ida és Rózsa, Bikády Jolán és Zsófi, Biró Zsófi, Bulcsu Etelka és Viola, Deák Vicsa, Gaál Jolán, Gaál Etelka, Janka és Póli, Hamar Ilona, Hodossy Lotfi, Keek Emma (Csorventárol), Martinyi Junda, Mihály Róza (Zentárol), Nagy Mária, Novák Juliska, Péter Zsófi, Póthó Marietta, Roussok Olga, Sasse Matild, Szekér Ida, Tóth (Gyula), Zsöny Margit kisasszonyok.

— A balasi főgymnasiaum régiség-tárának a lofolyt héten özv. Dékány Jánosné adományozta Gaál Anna asszony 2 darab órákat, Mária Terézia-féle estét tallert ajándékozott; Beanyai Ferencz ur Temesváriak Országos Zsigmond főispán Hatalmát volt bronz emlékéremet küldött be; Bor Imre Kaszinói-féle komai estét érmet; Dóczy Ferencz úr pedig a szabályrendelet talált régi pecsétgyűrűt adott át. Ezen újabb adományokért is lakóink hálás köszönetét nyilvánítottak. Összesen 10 lejtés a főgymnasiaumra.

— Felvidéki magyar Közművelődési egyesület. — Emléke: egyet alakult Nyitraán azon célból, hogy a felvidék lakossága közt a magyar nyelvet terjessze. Az egyesület gázd elnöke Poxony, Nyitra; Trencsén; Árva, Liptó, Turócs, Zólyom, Bars, Nógrád és Hont vármegyékben, valamint Pozsony, Salgótarján és Pécelvárosok

ban pénzügyekhez képest későbbre intéseket, gyermekkeresket, és mi felvidék népe lakot állít fel, hogy azokban az ifjú nemzedék a magyar nyelvet oktatassék; a magyar nyelv oktatásában sikert felmutató tanítókat s az e nyelven előmenetelt mutató tanítókat megjutalmazás. Az egylet a miniszteri megerősítést már megnyerte; ehettek herceg Odescalchy Gyula, Jeggője Libertiny Gusztáv tanfelügyelő, a kik most taggyűlést ívetek hoztatnak ki, felszólítván az ország magyar ajkú lakosságát, hogy az egylet céljait az abba való belépés által segítéjk elő. Szavokat főleg az alföld magyarjai hozták, mint a kik nem érzik ugyan közvetlenül a nemzetiségükből való kivételést veszélyét, de kedvetlen nyelvi helyzetük a erős nemzetiségi érzékek mellett fölök remélhetni leginkább, hogy e kiválon nemzet ügyét lelkesedni épny. mint adozat, hat hozni hajlandók lesznek. A taggyűlést ívet megküldték lapunknak is, hogy városunk teltezőbb polgárait serkenték az egyletbe való belépésre. Az egyesület rendezési azok, kik magukat aláírásukkal legalább 10 egymásután következő évre évenként 2 forintot díjnak lefizetésére kötelezik. A belépés f. évi április 30-ig történhetik.

— Fy horvátok eredmény tartja igazatosságban esztörték reggel óta a főváros a mondhatni az ország lakosságát. Mailáth (György országbíró, s főrendiház elnöke e hó 29-én reggel szobájában megfojtva találtott. A gyilkosság mint a bűnjelek mutatják, ketten követték el; a tettesek valószínűleg még napról elrejtették Mailáthnak Rudán a Bathányi-palotában levő lakásán s a szerencsétlen férfit akkor támadták meg, midőn az épen lefeküdni készült, a mikor rárohantak, száját betömtek és szemeikkel megfojtották. Mailáth egyik volt a közélet legkiválóbb alakjainak, bíró, gazdag, nagyassú a nagytekintélyű szászok ur: ki az ország legfőbb méltóságait viselte. 1816-ban született olyan családból, mely évszázadok óta nagy szerepet visz a nemzet történetében. Kaszinói 22 éves korában kezdte, mint Barahanyamegye aljegyzője, majd a 40-es években országgyűlései követ lett, hol a conservatív pártba tartozott. Mint ilyen a forradalomban nem vett részt, de az absolutismus idején terékenyen működött az elnyomott nemzet érdekében. A kiegyezés előkészítésében nagy szerepet vitt. A magyar közélet egyik első rendű bajnokait vesztette el benne. Gyilkosait eddig nem sikerült fölfedezni. A szűttő hír szerint az országbíró magán bosszúkat esett áldozatul. Legtöbb gyanu nehezíti eddig huszárjára Berecs Jánosra, a kit el is fogtak. Mailáthnak 5 fia maradt, ezek egyike ostergommegyei főispán.

— Halász D. Ferencz városi képviselő felkért bennünket annak kijelentésére, hogy ő a vasúti bizottságnak márczius 11-én tartott ülésében nem nyilatkozott ellene a közönségnek, és az ülésben nyilván kijelenté, hogy tekintve, mikép a város közgyűlése az utközveték elyben már kiemelte, annak keresztirányú közlekedéstől mulhatatlan szákegységnek tartja s a mennyiben a rendelkezésre álló pénzeszközökkel teljesíthető, kérte, hogy a közönség minél több készítsék el.

Nyílt válaszul a Mészöly-féle ügyben.

Azon vitás vitágynek, — melyben Mészöly István ur újabb hírlapi uton székelt, — két részes van: a hivatalos és magán — vagy, ha úgy tetszik személyi részes. Hivatalos oldaláról tekintve mindenké előtti tudva van, hogy abban a közérdek Mészöly ur magán érdekeivel ellentétben áll: s így én, ki állásomnál fogva, — mint a közérdek hivatott óra, Mészöly urral szemben, — az ország közönségét és legelőször a város közönségét, — meg kell értesítenem, hogy a város ellen általa támasztott kártérítési igények vissza utasítását ismerem, — köteles vagyok: vele keblemelten dezentifikációhoz járnom — a mit kétségtelenül kikéríthettem volna; minthet a résm bírók közérdek, az ő magán érdekeinek alá rendeltettn volt.

Ezt nem téve szembe, — hogy mennyiben jartam el illető tisztviselő társammal együtt helyesen ügy helytelend: az már az általa közmé tett s az ügy hivatalos lefolyását felderítő nyilatkozatból is ki tűnik. — s más rész: mindkettőnkre nézve — a mi érelem fenn forog — az a szabóság alkotmányos törvényes uton képhetnek kritika, felelősségre vonatás és megtorlás tárgyát. És ut mindkettőnk előtt nyitva áll: s az én — kibea a tisztviselővel a magán ember ok ügyben össze eszik, igénybe is fogom venni a háző jogosa érdéket ábrító váll: ugyan ezt teheti, addig is azonban ellenem, a küldöttség és a hatóság ellen ezert gyantsítást, rágalmat határozottan vissza utasítom; — ha pedig a mint ember az ő mélyét érzi ábrító: az magán jellegű fogva más utra és nem a nyilvánosság, vagyis a köz érdeke foruma elé tartzik; a hol ez csak akkor lenne tárgyalható: ha Mészöly ur példát azt vitatná, hogy én eljárásommal nem az ő magán érdeket, hanem a közérdeket sértesíttem meg.

Minthogy azonban ezt nem teszi: én ép azért fogok tartózkodni oly veszedelmes precedens alkotásától, melynek a közérdekben eljárás tisztviselő, állásról megfedlekre mindannyiszor — valahányszor az egy malcontentus fölnek tetszik. — a közérdekkel ellentétben magán ügyek ellen harcot folytatni kényesírtesések, — a hírlapi vagysis azon téren, a mely sajátképen csak az eszmék és ügyek közérdek, — magasabb szempontból, — elfogulatlan tisztázásra szolgálhat. Ily értelemben vélttem tartozni ezen végválaszommal, az őnynek a nyilvánosság első való oldalára, — többet semmi, onnel az én kötelességemen túl menne ebből folyólag ezen ügynek az utoni tárgyalását, a tárgyilagosan ítélt közönség a bizonyára szerkesztő ur is befejezothnek tekintendő.

Kelt Balaszon, 1888. Márczius hó 27.
Vári Szabó István polgármester.

KÖZGAZDASÁG.

TERMÉNYEK ÁRA.

Termények ára Halason márczius 31.

Búza 100 liter	7. — 7.50
Rizs	6. —
Árpa	4.30
Zab	3. —
Kékes	4.40
Kakoriza	4.40
Krumpli szájka	50. 80

Heil jelentés a budapesti gabonaiüzéről.

Budapest márcz. hó 30-án.

Búza	6 búsnéki	78—81 k/g	9.75 10.30
	6 úszáridéki	78—81 k/g	10. — 10.55
	6 pestvidéki	78—81 k/g	9.95 10.50
	6 felhőmegyei	78—81 k/g	9.95 10.50
	6 bacsai	78—81 k/g	9.95 10.40
	6 északmagyarors.	78—81 k/g	9.55 10. —
Rizs	6	70—75 k/g	7.10 7.40
Árpa	6 tataromány	60—64 k/g	7.05 7.30
	6 ágéni való	62—64 k/g	7.40 8. —
	6 sárföldi	64—66 k/g	8.10 9.20
Zab	6	37—40 k/g	6.30 6.70
Tungorj ujbánéki		75 k/g	6.45 6.85
Kékes	6	— k/g	8.40 8.45
Roposk ujbánéki		— k/g	—
— ujbánéki		— k/g	—

Kétféle új áruszájvádr márcz. 30: Magyarországi v. n. néhaz értéke kilogrammja 56—59 kr., által néhaz 61—63 kr., kényaz 63—67 kr. Szecské néhaz 59 kr., kényaz 56—57 kr. Oláhország 54—56 kr., aszerbiál 60—61 kr. Etiópia: párnázás 45 kilogramm s aszerbiál 47, — az török.

Vasúti menetrend.

Halaszi vasúti menetrend.

személyvonat	—	dél felé	11 óra 50 perc.
tehervonat	—	—	—
személyvonat	—	dél felé	9 óra 57 perc.
tehervonat	—	—	—

Halasra érkezik

Budapestről:		
Személyvonat	délután	2 óra 30 perc.
Vagyisvonat	éjjel	3 óra — —
Szabudkáról:		
Személyvonat	délután	11 óra 43 perc.
Vagyisvonat	éjjel	12 óra — —

NYILT-TÉR. *)

1883-iki

friss töltésű szolyval, pojal és luhi Erzebet savanyu-vizg

diszosen kiállított üvegekben kaphatók:

Munkácson és Nyiregyházán a központból. — a fiókraktárból.

MARSALKO KÁROLY

10—4 Munk. urad. ésv. vizek börtölje.

57. sz.
1883.

Arverési hirdetmény.

Alólírt bírósági végrehajó az 1881. évi 00. t. cz. 102. §-a értelmében özinnel közhírré teszi, hogy a kis-körösi kir. járásbíróság 995/1882. sz. végzésével Straszburger Mihály, kis-körösi lakos ellen özvegy Palóczy Tamásné részére 484 ft 09 kr. követelés végett elrendelt biztosítási végrehajtás foganatosítása alkalmával bíróság lefoglalt és 1420 ft-ra becsült 10 drb. szarvasmarha és 60 hold földnek függő rozs terméséből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, minek Páli község házánál loendő eszközölésre határnapul 1883. évi Április 9-ik napjának d. e. 10 órája kitűzöttet, melyhez a venni

szándékozók oly megjegyzéssel livaának meg, hogy az ingóságok ezen árverésben az 1881. évi t. cz. 107. §-a szerint becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Kis-Körösn, 1883. évi Márc. 29

Paternel József
bir. végrehajító.

Egy jóra való tanoncz

15—16 éves erőteljes fiú fővételik Babó Sándor ácsmester urnál. A feltételek felől értekezhetni az illetővel.

Korda Imre,
felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

H I R D E T É S E K.

FIGYELMEZTETÉS.

Az általános ismert, jó hírnévnek örvendő s több-oldalulag kitüntött sóborszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon özinnyeimet módosítom s arra kék nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvön azt egyszorsmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

SÓBORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl: csúzos szaggatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szömgyneség, bönulások, stb. stb. ellen. Fogtisztító szoril is igen ajánlható, a mennyiben a fognak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan lzt nyer a szesz elpárolgása után. valamint ajánlatos e szesz fejmosására is a hajdegek erősítésére, a fejkorpa-képződés megakadályozására és annak eltávolítására.

Ára egy nagy üveggel 60 kr., egy kisebb üveggel 40 kr.

Használati utasítás magyar vagy német nyelven, bizományosaim névsorával ellátva, minden üveghez ingyen mellékeltek.

Brazay Kálmán,

Budapestben, IV. kerület, Muzeum-körut 23. sz.

3—2

Kapható Halason: Tanács József, Spühler Lajos, és Györfy József uraknál.

A grézil 1881. évi országos kiállításon ellismeréssel oklevelet nyert.

A mohai ÁGNES-forrás

hazánk egyik legzönsavdusabb

savanyuvize

kittünö szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bánatmain alapuló bajaiban. Általában a víz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva is kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben mindenkor kapható

ÉDESKUTY L.

m. k. udvari szállítónál Budapestben, Erzsébet téren.

Ugyszintén minden gyógyszerárban, füszerkereskedésben és vendéglőkben.

Halason Györfy József füszerkereskedésében.

1881-ik évben 295.000 palack, 1882-ik évben 550.000 palack lett elszállítva.